

# KRUTO PREGANJANJE CERKVE

## gre v Jugoslaviji in v coni B Julijske krajine s pretkano načrtnostjo in poostreno brezobzirnostjo svojo pot naprej

### Kardelj napoveduje

Dne 20. avgusta je imel podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj na Taboru v Ljubljani politično zborovanje za svoje volivce. V tem govoru je napadel Cerkev in njene predstavnike z nezaslišano surovostjo in brutalnimi grožnjami. Obenem je svoje poslušalce hujškal k sovraštvu proti Cerkvi z vprav satanskim obrekovanjem duhovščine.

Spomenico jugoslovanskih škofov, ki so jo le-ti naslovili na zvezno vlado z željo, da bi se vendar ustvarili zdravi predpogoji za mirno sožitje med državo in Cerkvijo, smešiš s temi besedami: »Po mojem mnenju je takšen način postavljanja zahtev z njihove strani smešen in nesramen obenem in kaže, da avtorji te resolucije trpe na popolni odsotnosti smisla za realnost.« (Po domače bi se to reklo: Vi škofje se danes ne zavedate, v kako kremp-lje ste prišli, in zato govorite, kakor da bi imeli pravico, od vlade kaj zahtevati. Mi vam nismo ničesar dolžni, pač pa morate biti vi v vsem najpokornejši sluge države, in država vas ne bo preganjala. Mi namrci mislimo, da odnos države do cerkve odvisi popolnoma, izključno in samo od cerkve same, a ne od države.)

Sledijo zelo lažnive trditve o svojih Cerkev v Jugoslaviji, laži, ki jih more pred ljudsko množico izreči samo človek, ki se norčuje iz svobode vere in zdrave pameti svojih poslušalcev.

Veroučiteljem očita, da zlorablja-jo uro verskega pouka za to, da skušajo pridobiti učence za nauk z nedolžnimi igrami.

Naval romarjev na božje poti tolmači kot »zamaskirano propa-gando proti delovnemu poletu naših ljudskih množic.«

Cerkvene predstavnike spravlja v zvezo »s tujo špijonsko organizacijo in razbojniškimi tolpmi.«

Z neverjetno predrznostjo skuša utajiti zločine, ki jih je komunizem zagrešil nad slovenskim narodom in katerih noben Slovenec ne dvomi več, ako ne zajema vsega svojega znanja izključno le iz komunističnega tiska in komunističnih propagandnih in zaslepljevalnih zborovanj. Vse krvoprelitje bi rad razpršil »krvavemu« škofu Rožmanu in »vodilni cerkveni kliki na Slovenskem, ki da je sama »prelila morje krvi svojega lastnega naroda.« Za take trditve ne zadostuje ta več zgolj človeška hudobija in lažnivost.

Končno pravi zaničljivo, da se lepo zahvalijo za vsako sodelovanje duhovnikov, »ker so prepričani, da BODO BREZ NJIH SE BOLJE OPRAVILI SVOJ POSELO.« Za-ključil je ta odstavek s poudarjenjem »neupogljive in odločne volje razbiti vsak poizkus ostankov preteklosti.« Po govoru so začele nahajskane množice razgrajati pred škofijskim dvorcem in baje se iz-gredi ponavljajo.

### Dnevno povelje je dano

Ti kratki odlomki iz dolgega huijskega govora zoper Cerkev in dejstvo, da k petletnemu planu spada tudi uničenje Cerkve, zadostujejo vsakemu, ki le malo pozna komunistične metode in strategijo, da prav čisto nič več ne dvomi, da je Titova vlada sklenila poostri-

ti krvavi boj zoper Cerkev in ver-ne ljudstvo. V ta peklenški »plan« spadajo: aretacije duhovnikov, po-boji duhovnikov, borba proti škofom in oviranje njihovih vizitacij po deželi ter birne, sumničenje in šikaniranje duhovnikov pri vseh njihovih opravilih, borba proti ro-manjem sploh, komedija aretacij na Brezjah, strupena gonja proti katoliškemu tisku itd.

### Zdaj razumemo zločin v Lanišću

Vest o velikem zločinu v Lanišću ni pretresla le nas, ampak je bridko odjeknila po vsem kulturnem svetu. Tudi ta zločin spada brez vsakega dvoma v komunistični »plan« sovraštva zoper Cerkev kot tako in zoper krščansko prepriča-nje kot tako, kajti »ostanke pre-teklosti«, h katerim spada tudi ve-ra, »je treba razbiti.«

### Msgr. dr. Jakob Ukmar

Ta gospod je brez dvoma naju-glednejši slovenski duhovnik v Tr-stu. Vsi občudujejo njegovo pobož-nost, učenost in zlasti značajnost, ki jo je kazal v vseh časih, ki so šli čez Trst od njegovega mašniške-ga posvečenja 14. VII. 1901 (rodil se je 13. VII. 1878) do danes. Ta izred-ni duhovnik z Opčin je združeval vedno z globoko vero in zve-stobo napram Cerkvi neko nenava-dno toplo ljubezen do svojega na-roda, s katerim se je veselil in trpel. Vsem nam je še v spominu, kako se je vedno boril za pravico Slovencev v Cerkvi. Njegova prei-skrena ljubezen do naroda je šla tako daleč, da je spadal med tiste duhovnike, ki v prejšnjih letih ni-se mogli verjeti, da se skriva za OF tako velika grdobija, kakor se je to pozneje izkazalo. Pa tudi po-zneje je skušal še vedno zagovarja-ti ljudi, ki so zašli v OF, in je bil skrajno obziren in usmiljen do vseh zapeljancev.

### »Rojeni škof« gre na birmo

Msgr. Ukmar je užival vedno pri Slovenceh in Italijanih največje spoštovanje. Radi njegovih števil-nih voditeljskih lastnosti so mu nadelj ime »rojenega škofa«, »ve-scovo nčto.«

Te lastnosti so visoko cenili vsi tržaški škofje, pod katerimi je služ-boval in zavzemal odlična mesta. Tudi sedanji škof ga visoko cenil. Ko je msgr. Santin ob priliki sramot-nih dogodkov v Kopru spoznal, da mu ni mogoče hoditi na birmo v co-no B, dokler je tam še toliko za-slepljenih in nahujskanih ljudi, ki se ne bojijo nobenega zločina, je mislil na to, kako bi svojim istrskim ovčicam drugače postregel. Iz duš-nopastirske skrbnosti je izposloval msgr.-ju Ukmarju v Rimu izredno oblast, da sme birnati na ozemlju, ki pride pod Jugoslavijo. Prepričan je bil, da s tem razveseli vse ljud-stvo, ki si tako želi birme.

### Odšel je z veseljem

Pooblaščenec svete stolice se je to-rej odpravil v Istro med svoje ljub-ljeno ljudstvo z največjim vese-ljem. Nadejal se je, da bo tako mo-glo otrokom posredoval obilne mило-sti Sv. Duha, da bo mnogo neved-nih poučil, mnogo žalostnih potola-žil in vsepovsod vzbudil čustva medsebojne bratovske ljubezni. Po-sebno vesel je bil, ker bo imel pri-liko prinesiti nekaj poguma in za-

upanja v Boga svojim dragim pre-izkušenim sobratom.

Birmovanje je začel v Pazinu v nedeljo 17. avgusta. Birma je iz-padla zelo lepo ob veliki udeležbi in nenavadnem navdušenju verni-kov. Naslednje dneve je delil sv. birmo po drugih vaseh in povsod ga je ljudstvo navdušeno spreje-malo. To je dražilo komunistične surovine, ki so dobile navodila, naj preprečijo birmovanje. V Tinjan so

maševal še podravnatelj semenišča v Pazinu g. Miro Bulešić, in sicer, kakor vemo iz zanesljivega vira, za spreobrnjenje grešnikov. Toda od svojega mladega, komaj 27 letnega duhovnika, spremljevalca g. msgr.-ja Ukmarja, je zahteval Kristus za spreobrnjenje grešnikov še njego-vo osebno žrtev. Po cerkvenem o-pravilu so šli duhovniki v župnišče. K sreči so bili pri tej birmi, ker je pač bila nedelja in so imeli

*V zvezi z vnebovpijočim in svetoskrunskim zločinom v Lanišću pošiljajo drugi proteste in po-zive vsemu kulturnemu svetu in zlasti Združenim narodom. Mi pa bi radi namesto takega poziva na ves glas zavpili:*

**Kulturni ljudje, kulturni narodi in vse kulturne, politične, gospodarske in tudi verske organizacije, ki v tej uri ne napravijo vsega, kar je v njihovi moči, da se 300 milijonom usuznjenih ljudi vrne človeškega in kr-ščanskega dostojanstva vredno življenje, naj se zavedajo, da kličejo nase prokletstvo nepodkupljive božje Pra-vičnosti. — Jeruzalem, Jeruzalem! ...**

so pritepli neki razgrajaci, ki so se postavili z rdečo zastavo pred cer-kev in prepročili birmo. V Buzetu pa je nastal že cel svetoskrunski škandal, ko je tuja rdeča drhal vdrla v cerkev in tam plesala kolo, zapodila pevec s kora, vpila »Ven s fešisti!« in obmetala oltar z gnili-mi jajci in paradižniki, katerih eden je zadel mašnika v glavo, ta-ko da je moral prekiniti daritev sv. maše.

Vodja te leteče kolone organizi-ranih napadalcev je sedel na sedež pred oltarjem in kadil cigareto. Na-te je bil ples tudi pred oltarjem.

Verniki so se razburili do skrajnosti. Moški so hoteli sedaj razgrajace razgnati in spraviti iz cerkve. Vse te je ljudska milica za-prla za 4 do 5 ur. Tudi bivši parti-zani so se komaj rešili aretacije. Nekateri so bili laže ranjeni. Leteča kolona je izgnala tudi birmanca iz cerkve. Ta poročila iz prvega vira potrjujejo Tržačani, ki so šli v Istro na birmo. Birma, ki jo je msgr. Ukmar podelil le nekaterim otrokom, se ni mogla nadaljevati.

Ljudstvo je to početje tako obso-jalo, da so se morali divjaki ob iz-hodu iz vasi braniti pred razjarje-nimi domačini. Tu se vidi, kje je resnična volja ljudstva in da je »ljudska volja« komunističnih li-stov samo pravilnično bičje.

### Tragedija v Lanišću

Pogumni in apostolsko goreči ter obenem dostojanstveno mirni msgr. Ukmar se ni dal preplašiti od stru-penih, zaslepljenih razgrajacev, am-pak je sklenil, da izvrši ukaz svo-jih predstojnikov vskljud vsemu do konca. Tako je napočila nedelja 24. VIII., dan birme v Lanišću. Tudi sem so prišli tuji plačanci peklen-skih sil in hoteli preprečiti sloves-nost birme. Domačini pa so skleni-li, da bodo branili cerkev in delilca sv. birme.

Ko je tolpa prišla in hotela vdre-ti v cerkev, se je vnel pravi boj, v katerem je bilo veliko vernikov ra-rjenih. Vendar tolpi vskljud dva-kratnemu napadu ni uspelo, da bi vdrla v cerkev. Medtem se je bir-ma v cerkvi srečno izvršila. Birma-nih je bilo 250 otrok.

Po sv. birmi in izgredih je

gospodje doma službo božjo, samo trije duhovniki: domači g. župnik Cek, msgr. Ukmar in g. dr. Bulešić. Razjarjeni morilci so vskljud zaščiti vdrli v župnišče in tam prerezali g. Bulešiću vrat, da je kmalu v mlaki krvi izdihnil svojo blago dušo, g. dr. Ukmarja pa so s stolico poglavi tako neusmiljeno bili, da so sto-lično in duhovnikovo lobanjo razbi-li; msgr. je padel smrtno ranjen na tla in divjaki so častitljivega mašnika še na tleh z nogami tep-tali, tako da so mu zadali na ob-istih težke poškodbe. G. Ceku se je posrečilo s pomočjo matere zbežati in se skriti, zato pa je bila tudi mati pretepena.

### Obisk v župnišću

Izvirno poročilo popisuje dogo-dek v župnišću tako: »Ob enajstih je duhovščina šla v župnišče, ker je bilo upati, da ne bo več neredov. Ker se je birma že srečno končala, so se začeli ljudje, zlasti branilec, razhajati. Na to priložilo je čakala tolpa in je s krikom »Na juriš!« vdrla v župnišče. Iskali so pred-vsem domačega župnika Stefana Ceka, ki ga je mati v naglici po-slala v stran v skrivališče pod stop-njicami. Tako je trenutno zabranila njegovo nasilno smrt. Nato so vdrli v pisarno, kjer je bil pred g. dr. Miroslav Bulešić. Njega je drhal dobesedno z noži zaklala, da je v mlaki krvi obležal v kotu ob steni. Dr. Bulešić je dobil, kakor je po-zneje ugotovil sam javni tožilec, štiri težke, 8 cm globoke rane v vrat. Ni bil pretepen, kot trdi P. d., marveč je bila njegova glava sko-raj odrezana, da se je komaj še držala vratu.«

O msgr.-ju Ukmarju pravi poro-čilo, da so ga dobili v prvem nad-stropju. Rane je dobil zadaj na lo-banji, kri mu je tekla iz ušes, nosa in ust. V obraz je bil ves zatečen, da je na levo oko komaj nekaj vi-del. Tako je v krvi ležal 4 ure.

»Kvartirmaherija za take obiske v župniščih so tisti, ki nosijo po župniščih »Sočo.«

### »Ker sem duhovnik«

Msgr.-ja Ukmarja so peljali naj-prej v Pazin, od tam pa gaje odpe-ljal Rdeči križ iz Trsta na Reko,

ker oblasti niso dovolile, da bi ga peljali domov. Hočejo ga pač še zaslišati in ugotoviti, da je on na-padel razbojnike, ne pa razbojniki njega. Med prevozom je bolniški strežnik vprašal msgr.-ja Ukmar-ja, zakaj da so mu to storili. Odgo-voril je: »Perchè sono prete,« »Ker sem duhovnik.« Bolnik je na reki zastražen.

**Celo komunistični tisk prizna-va, da je bil to velik zločin, a drzno odklanja vsako odgovor-nost zanj.**

Ce kdo pogleda v kak slovenski ali italijanski komunistični list, bo opazil, kako se ti farizeji zgrajajo nad velikim zločinom, ki se je zgo-dil v Lanišću. Opazil bo pa tudi, kako energično odklanjajo vsako odgovornost za to svetoskrunsko morijo. Po njihovih trditvah so krivi tega duhovniki sami, reakcio-narni ljudje, ki so duhovnike in cerkev ščitili, župniki, ki morda n-so pripustili kakega birmanca k birmi, ker ni bil dovolj pripravljen in o čemer sme soditi le Cerkev (in ne KP, ne »ljudska oblast«, ne »ljudska volja«), fašisti.

Vse mogoče krivce dopuščajo, celo ustaše, — samo komunist ni bil takih reči še nikjer zmožen, ne v Rusiji ne v Spaniji ne v Mehiki ne v Sloveniji na v Italiji ne nikjer na božjem svetu. Tako bi mislil, kdor bere komunistične liste.

In komunisti s Primorskim dne-vnikom na čelu ti to tudi dokažejo. Njihov dokaz je sledeči: Ta zločin je komunistom in njihovi Jugosla-viji škodoval, kar je »na dlaní«. Komunisti pa nočejo reči, ki jim škodujejo. Torej niso komunisti zločinci. Zato bodo izvedli tudi prei-skavo in strogo kaznovali krivce, ki v nobenem primeru ne smejo bi-ti komunisti. Baje so jih 33 že areti-rali. Tri in ardeset nekomunistov seveda, ker komunisti sploh ni zmo-žen zločina. Aretirali pa so še msgr.-ja Ukmarja, župnika Ceka in druge, ki bodo postavljeni pred »Ljudsko« sodišče.

### Krivci so vedno isti

1. Glavni krivci tega zločina so brez dvoma tisti, ki ljudi neprestano hujskajo k sovraštvu in groznim obračunavanjem. Ali ste že brali kak komunistični list, ki bi ne netil sovraštva? Če vi te liste berete, o-dobravate in podpirate, ste tudi vi zločinci in sokrivci pokolja v La-nišću, četudi morda slovite kot »ljudski duhovniki« in vas komu-nistični listi slavijo... z zaničeva-njem v sreč.

2. Nadalje je kriva oblast, ki raz-polaga s tako velikim policijskim aparatom in ni HOTELA prepreči-ti motnje »verskih obredov«, ki so zajamčeni po ustavi. Če je bila prešibka, naj bi bila povabila pomoč.

3. Kriva je KP, kajti pod njeno zastavo, ob prepevanju njenih pe-smi in ob vpitju njenih gesel so se vršili divjaški napadi na cerkve ter verno ljudstvo, ki je zahtevalo, da se njegova vera spoštuje in birma ne moti.

Toda kako naj bi KP kaj tako reumnega storila, ko mora vendar vedeti, da ji to škoduje!

### To si zapomni!

Po komunistični morali je treba tako nesramno lagati, da si pošten človek ne bo mogel nikdar misliti, da je taka laž mogoča, in bo zato lažnivo trditev verjel. Po isti mo-

